

Energieverbruik per sector, 1990-2013

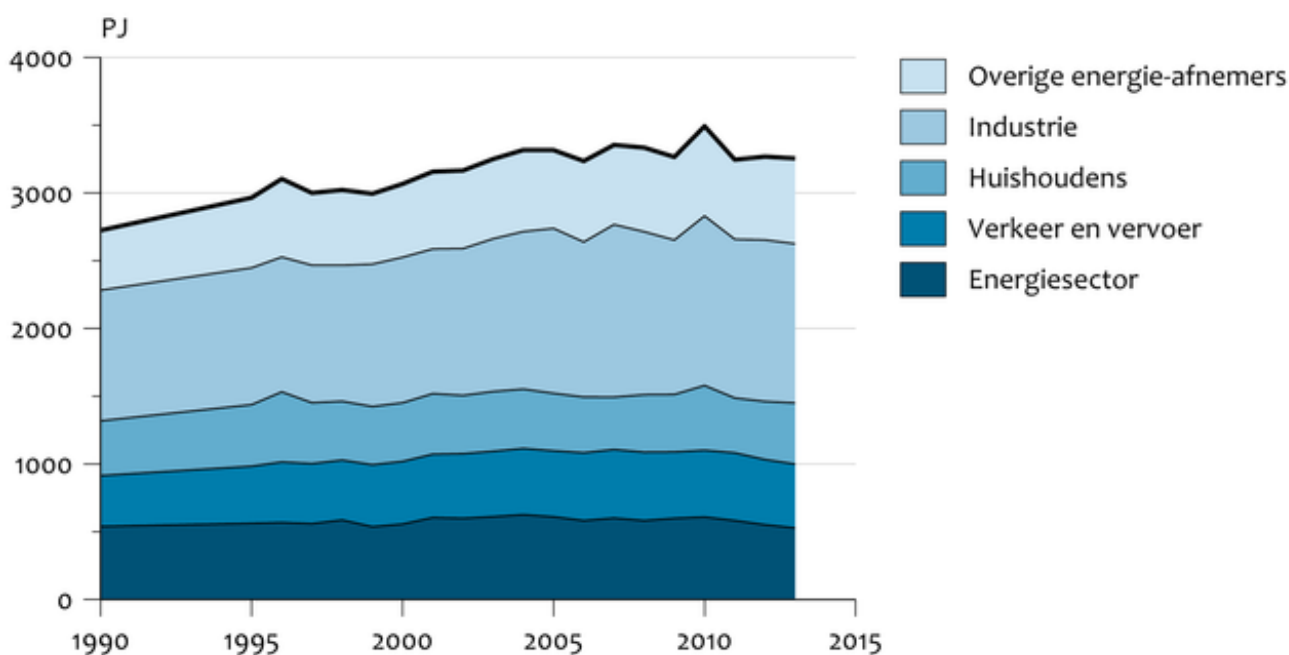
Indicator | 29 september 2014

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

In 2013 is het energieverbruik met 0,4 procent gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. In de huishoudens en 'overige sectoren' steeg het energieverbruik, terwijl er in de energiesector, industrie en het verkeer en vervoer een daling was.

[figuurgroep]

Energieverbruik naar sector

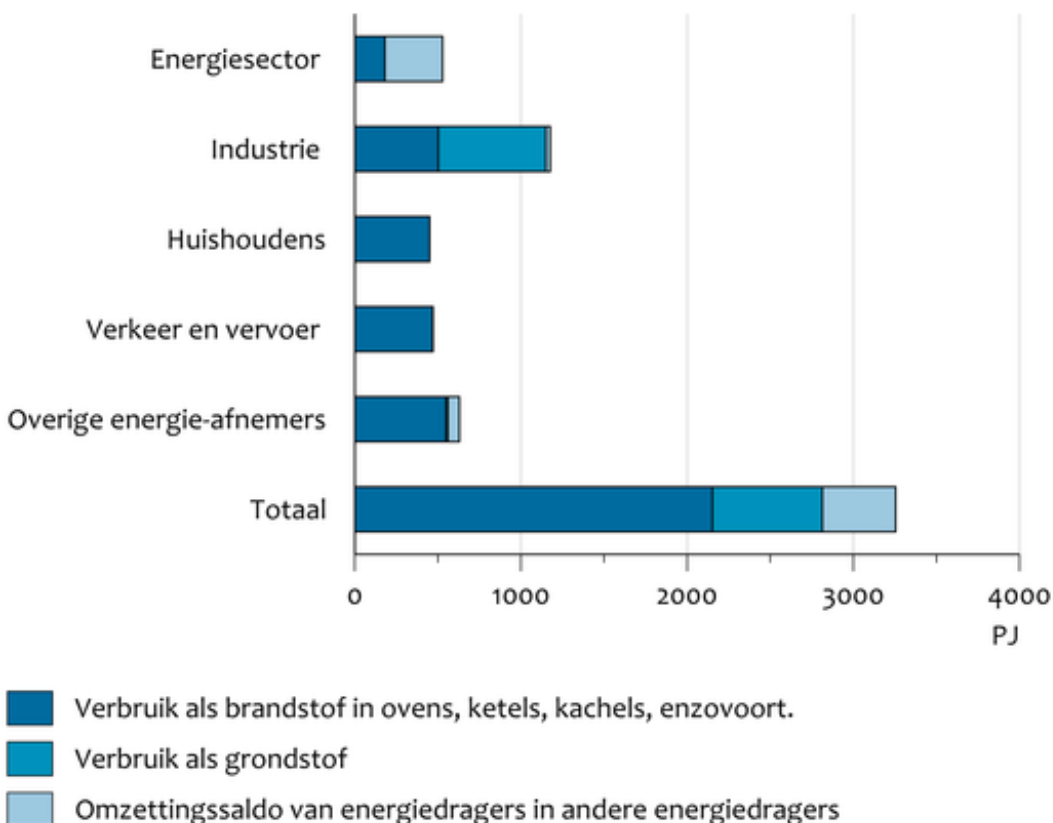

Bron: CBS.

CBS/sep14
www.clo.nl/nl005219

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Energieverbruik naar sector en inzet, 2013

Bron: CBS.

 CBS/sep14
www.clo.nl/nl005219

- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

[/figuurgroep]

Algemene ontwikkelingen energieverbruik

In 2013 is het totale energieverbruik met 0,4 procent gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Er was vooral een daling in het verbruik bij de energiesector (- 4,2 procent), industrie (- 1,4 procent) en het verkeer en vervoer (- 2,2 procent). Aan de andere kant steeg het verbruik bij de huishoudens (+ 5,2 procent) en in de 'overige sectoren' (vooral bij de dienstverlening en landbouw en visserij) (+ 2,4 procent). De grootste stijging vond plaats bij de huishoudens. Dit heeft vooral te maken met de weersomstandigheden. De eerste 6 maanden van het jaar waren kouder dan normaal.

- [indicator=nl0035]

Energieverbruik industrie

In 2013 is het energieverbruik van de industrie met 1,4 procent gedaald ten opzichte van het jaar

ervoor. In de bouw, basismetalenindustrie en de metaalproducten- / machine-industrie waren de dalingen het grootst.

Toelichting bij de grafieken

Het Compendium voor de Leefomgeving onderscheidt drie manieren hoe de energiedragers ingezet kunnen worden:

- Verbruik als brandstof in ketels, kachels, enz. Dit is het energieverbruik voor verwarming, verlichting of als krachtbron voor auto's, machines en andere apparaten. De cijfers zijn exclusief het verbruik voor energieomzetting. Ook wel energetisch finaal verbruik genoemd.
- Verbruik als grondstof. Dit betreft het verbruik van energiedragers voor het maken van producten die geen energiedrager zijn maar waar wel de energie in is opgeslagen. Een voorbeeld is het gebruik van aardoliegrondstoffen voor de productie van plastic. Ook wel niet-energetisch finaal verbruik genoemd.
- Omzettingssaldo van energiedragers in andere energiedragers. Het omzettingssaldo is de inzet minus de productie bij de omzetting van de ene energiedrager in de andere. Bijvoorbeeld omzetting van aardgas in elektriciteit en warmte of de omzetting van aardoliegrondstoffen in aardolieproducten als benzine en diesel.

Referenties

- CBS (2009). [Trendbreuk in uitkomsten Energiebalans verslagjaar 2007 en 2008](#) [6]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2012). [Nederlandse energiehuishouding \(NEH\)](#) [7]. CBS, Den Haag / Heerlen.
- CBS (2014). [StatLine: Energiebalans; aanbod, omzetting en verbruik](#) [8]. CBS, Den Haag / Heerlen.

Relevante informatie

- Meer informatie over het energieverbruik is opgenomen in de databank [StatLine](#) [9] van het CBS.

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Energieverbruik per sector

Omschrijving

Ontwikkeling van het totale energieverbruik in Nederland naar economische sector (energiesector, industrie, huishoudens, verkeer en vervoer en overige sectoren). Voor het laatste jaar is het energieverbruik eveneens verdeeld naar wijze van inzet. De gegevens 2013 zijn nader voorlopig. Nader voorlopige cijfers hebben een meer definitieve status dan voorlopige cijfers.

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)

Berekeningswijze

Berekening op basis van enkele maand- en kwartaalenquêtes van het CBS en registraties van diverse instellingen als TenneT, Gasunie en Energie-Nederland. Het artikel [Nederlandse energiehuishouding \(NEH\)](#) [7] (CBS, 2012) geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. De berekening van het verbruik van aardolie en aardolieproducten is met ingang van 2007 iets gewijzigd in vergelijking met de jaren ervoor. Door enkele definitiewijzigingen kan het verbruik van aardolie en aardolieproducten in 2007 niet worden vergeleken met dat voor 2006, en kan een groei in het verbruik tussen beide jaren niet direct uit de tabel worden berekend. Meer informatie over deze trendbreuk geeft het artikel [Trendbreuk in uitkomsten Energiebalans verslagjaar 2007 en 2008](#) [6] (CBS, 2009). De energiesector omvat de winning van aardolie en aardgas (categorie 06 van de SBI 2008), cokesfabrieken, aardolie-industrie (categorie 192 van de SBI 2008) en energiebedrijven (categorie 35 van de SBI 2008). Tot de industrie behoren de categorieën 10 tot en met 33 van de SBI 2008.

Basistabel

[StatLine: Energiebalans; aanbod, omzetting en verbruik](#) [8] (CBS, 2014)

Geografisch verdeling

Nederland

Andere variabelen

Er zijn gegevens per energiedrager voor een groot aantal energiebalansposten (zoals: winning, energie-aanvoer, energie-aflevering, totaal finaal verbruik) en economische sectoren.

Verschijningsfrequentie

Jaarlijks

Achtergrondliteratuur

[Nederlandse energiehuishouding \(NEH\)](#) [10] (CBS, 2012) [Trendbreuk in uitkomsten Energiebalans verslagjaar 2007 en 2008](#) [6] (CBS, 2009)

Betrouwbaarheids codering

Schatting gebaseerd op een groot aantal (zeer accurate) metingen, waarbij representativiteit van de gegevens vrijwel volledig is.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2014). [Energieverbruik per sector, 1990-2013](#) [11] (indicator 0052, versie 19 , 29 september 2014). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl005219>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0052>

[2] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0052_001g_clo_19_nl.png

[3] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0052-001g-clo-19-nl.xls>

[4] https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/0052_002g_clo_19_nl.png

[5] <https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-0052-002g-clo-19-nl.xls>

[6] <http://www.cbs.nl/NR/exeres/0EB1A69F-0182-4765-9F9A-6C9A9F87EBAE>

[7] <http://www.cbs.nl/NR/exeres/513A2566-CF35-49D3-8517-D119D3C7EF07.htm>

[8] <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70846ned&D1=0&D2=15&D3=0-5,8-13,19-20,23-26,28-32,34-37&D4=a&HD=120806-0958&HDR=T,G1,G3&STB=G2>

[9] <http://statline.cbs.nl/>

[10] <http://www.cbs.nl/NR/exeres/513A2566-CF35-49D3-8517-D119D3C7EF07,frameless.htm>

[11] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl005219>